

Asia: VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Työryhmän ehdotus Kohti kestävästä arkkitehtuurista

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Hyvälle arkkitehtuurille luodaan kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun myötä perustat ja mahdollisuus. ELY-keskusten tehtävänä on edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. Nyt lausunnolla olevassa APOLI2020 ohjelmassa ELY-keskusten rooli on esitetty mahdollisuuksia vähäisempänä.

Alueiden ja kuntien roolia APOLI2020 tavoitteiden toteuttajana olisi hyvä kirkastaa myös valtakunnallisessa ohjelmassa.

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Maankäytöllä ja rakentamisella on keskeinen rooli mm. ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa sekä biodiversiteetin säilyttämisessä; tavoitteissa jotka ovat keskeisinä nostettu APOLI2020 tavoitteiksi. Alueellisilla ELY-keskuksilla on edistämisen- ja valvontatehtävänsä kautta laaja kosketus alueelliseen maankäyttöön ja suunnitteluun ja näin ollen vaikutusmahdollisuuksia ohjata maankäyttöä myös ilmasto- ja biodiversiteetin osalta. Arjen ja lähiympäristön arkkitehtuurin merkitys korostuu kestävässä kaupunkisuunnittelussa.

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Kaupungit ja kunnat ovat eriarvoisessa asemassa APOLI-tavoitteiden toteutumisessa. ELY-keskuksen (ympäristökeskuksen) rooli aluearkkitehtuuritoiminnan edistäjänä ja tukijana oli aikanaan merkittävä. Se voisi olla sitä edelleen. Arkkitehturaalisten kaupunkisuunnittelijoiden ja kaavoittajien puute on tunnistettu ongelma suuressa osassa maata.

Osallisuuden ja vuorovaikutuksen toteutuminen edellyttää poikkitieteellisen tutkimusta, jonka tulisi kattaa myös yhteiskuntatieteet; kuten sosiologian, historian ja etnologian. Arkkitehtuurin ja arkkitehtonisen tilan tutkimuksessa pitäisi lisätä sosiaalisten näkökulmien huomioimista, vrt. ajatus tila on sosiaalinen konstruktio. Poikkitieteellisyys korostuu etenkin kaupunkisuunnittelussa.

Luku III Talous ja kansainvälisyys

Arkkitehtuuria pitäisi tukea myös käytettävissä olevien taloudellisten kannustimien avulla. Alueellisten ja kuntien strategioiden ja ohjelmien tulisi sisältää omat apoli-tavoitteensa, sisältäen myös arkkitehtuurin, rakennetun ympäristön ja kulttuuriympäristön merkityksen hyvän elinympäristön ja hyvinvoinnin edistäjänä. Kuntien järjestämät arkkitehtikilpailut tuottavat parhaimmillaan kansainvälisen tason arkkitehtuuria.

Luku IV Merkitys ja identiteetti

Paikan identiteetin luovat ihmiset ja paikoilla on erilaisia identiteettejä. Monimuotoisuus, kulttuuriset kerrostumat sekä merkitykset ja merkityksellisyudet voisivat olla nykyajan kuvauksia korvaamaan ja konkretisoimaan ilmaisu paikan identiteetistä.

Luku V Koulutus ja tutkimus

Tiedon pitäisi olla ajantasaista, kattavaa, luotettavaa, saavutettavaa ja digitaalisessa muodossa. Tietojärjestelmiä ja digitaalisia tietovarantoja tulee kehittää korvaamaan perinteiset raportit ja kirjat. Tämä koskee erityisesti eri aikakausien arvokasta arkkitehtuuria, rakennusperintöä, kaupunkisuunnittelua ja kaupunkitilaa. Modernin arkkitehtuurin ja ympäristön merkitys, tutkimus, korjaaminen ja suojelu vaativat lisää tutkimusta. Tutkimustiedon välittymiseen ja soveltamiseen suunnittelussa ja viranomaistoiminnassa on tarpeen löytää hyviä keinoja.

Kulttuuriympäristön arvojen tunnistamisen ja suunnittelun osaamista arkkitehtisuunnittelussa on tarpeen lisätä ja järjestää täydennyskoulutusta. Tarve koskee myös arkkitehtuuria säilyttävän perinnerakentamisen ja restauroinnin koulutusta.

Tulonen Annu
Hämeen ELY - Alueidenkäyttö